

Бе-Се-Же (Bacillus Calmette-Guerin) вакцинација **BCG (Bacillus Calmette-Guerin) VACCINATION**

Обавештење за пацијенте **Information for Patients**

Туберкулоза (ТБ) је болест коју изазива бактерија (*Mycobacterium tuberculosis*). Туберкулоза плућа је најчешћи облик болести мада се она може јавити у било ком делу тела. Туберкулоза плућа се преноси са једне особе на другу удисањем капљица које се шире кроз ваздух приликом кашљања, кијања или певања заражене особе. Лица која су у блиској околини лако могу да удахну ове капљице и тако се заразе. Многи људи који су заражени немају никакве симптоме, али код малог броја може се развити активна туберкулоза, често и више година након добијања заразе. Опасности од инфекције највише су изложена следећа лица:

- ◆ Људи који путују у земље где је туберкулоза честа, то јест добар део Азије и Африке;
- ◆ Здравствени радници и људи који брину о лицима из група изложених великом ризику од туберкулозе;
- ◆ Блиски чланови породице оних који имају туберкулозу.

Шта је Бе-Се-Же вакцина (BCG Vaccine)? BCG вакцина је вакцина од живе бактеријске културе која пружа делимичну заштиту од туберкулозе. Ова вакцина вас не штити од заразе ако сте изложени ТБ бактеријама, али повећава вероватноћу да ћете у случају заразе добити само блажу, локализовану реакцију, а не тешку болест која може да вам угрози живот. Потребно је 6 до 12 недеља да би ова вакцина почела да делује и пружа заштиту. Бе-Се-Же вакцина пружа само око 50-60 одсто имунитета на туберкулозу, а код неких особа њено дејство се временом губи, понекад 5 до 15 година после вакцинације.

Највише користи од вакцине имају деца. Код деце вакцинација може да спречи појаву тежег облика туберкулозе, као што је туберкулоза мозга (ТБ менингитис). Није довољно разјашњено колико вакцина користи одраслима.

Пре вакцинације потребно је обавити кожни тест на туберкулин [Tuberculin Skin Test (Mantoux test)] како би се проверило да ли већ имате развијен имунитет на ове бактерије (да ли сте позитивни) било услед раније ТБ инфекције, или после Бе-Се-Же вакцине. Онима код којих је овај тест коже позитиван вакцина неће бити од користи, а уз то код ових лица може се јавити јака реакција око места вакцинације

Један од недостатка Бе-Се-Же вакцинације је и тај што ће после ње, врло често, будући туберкулин тест бити позитиван. То значи да нећемо бити у стању да са сигурношћу кажемо да ли је позитивна реакција резултат ТБ инфекције, или је последица претходне Бе-Се-Же вакцинације.

Има оних који не треба да приме Бе-Се-Же вакцину, а то су лица са ослабљеним имунитетом, Онима који тренутно имају неку болест као што су овчије богиње, или онима који су недавно примили неку живу вакцину, на пример против малих богиња, препоручује се да се не вакцинишу. Пре давање Бе-Се-Же вакцине, стање сваке особе биће детаљно проверено и процењено. Вакцинацији се не приступа без потписане сагласности.

Бе-Се-Же и друге живе вакцине. Људи који путују у иностранство и морају да приме више вакцина од живе културе треба да: а) приме све живе вакцине истог дана, или: б) чекају бар 4 недеље између Бе-Се-Же и других живих вакцина. Тиме се одбрамбеном систему у телу даје најбоља могућност да обезбеди нужну заштиту. Неке од осталих живих вакцина су следеће: вакцина против тифуса (орална), затим против жуте грознице Yellow Fever као и вакцина против малих богиња,

заушки и рубеоле (MMR). Бе-Се-Же и орална вакцина против дечије парализе polio могу се примити у размаку од 4 недеље.

Да ли има било каквих нежељених последица Бе-Се-Же вакцинације? Као и свака друга вакцина и Бе-Се-Же може изазвати разне нежељене последица, у зависности од особе. Понекад се на месту вакцинације јавља болан, црвенкасти оток. Проблем обично после извесног времена нестаје сам од себе. Може доћи и до отицања жлезда испод пазуха као и на врату за шта је понекад потребно лечење. Овај проблем се обично јавља код људи са ослабљеним имуним системом, укључујући и оне који су HIV позитивни, неухрањени или имају озбиљне здравствене проблеме. У ретким случајевима може доћи и до смрти.

Пошто вакцина Бе-Се-Же не отклања у потпуности опасност од туберкулозе, веома је важно препознати симптоме активне туберкулозе, а то су: стални кашаљ (дуже од три недеље), искашљај из плућа са траговима крви, грозница, ноћно презнојавање, необјашњиви губитак тежине и осећање замора. Ови симптоми могу се јавити и из разних других разлога, али ако их имате, требало би да се обратите локалној клиници за грудне болести или вашем лекару и да одете на рентгенско снимање плућа.

Шта се дешава после Бе-Се-Же вакцинације? После вакцинације у року од три недеље јавља се мала, црвена крастица. Крастица обично омекшава и разлаже на делове па се код већине људи на том месту јавља мали чир. Понекад је потребно и три месеца да овај чир нестане остављајући за собом мали ожиљак.

Место вакцинације треба неговати на следећи начин:

- ◆ Оставите место вакцинације да природно зарасте и обавезно водите рачуна да је увек **ЧИСТО И СУВО**. Немојте користити кремове и масти.
- ◆ Ако је неопходно ставите на раницу стерилну газу, лагано је омотавши око мишице, али **НЕМОЈТЕ** на место вакцинације директно стављати лепљиви фластер, нити ланени завој или крпу. Такође, немојте чешати место вакцинације
- ◆ Можете да наставите са уобичајеним активностима као што су туширање, пливање и бављење спортом.

**Ако сте забринути или имате било какве нежељене
последице**

**Молимо, телефонирајте служби за борбу против туберкулозе
TB Prevention & Control Service (Chest Clinic) на телефон:**

References:

BCG Vaccine and Consumer Medicine Information: Connaught Laboratories: Canada.

Winks M, Levy M, Westly-Wise V. and The NSW Tuberculosis Advisory Committee. (1994). *Controlling Tuberculosis in New South Wales*. New South Wales Health Department. North Sydney.

Barclay L. A review of BCG complications since the introduction of a different BCG vaccine. 2000. CDC: Darwin. (See <http://www.nt.gov.au/nths/public/cdc/vol5/bcg.htm>)

Colditz GA, Brewer TF, Berkley CS, Wilson ME, et al Efficacy of BCG vaccine in the prevention of tuberculosis - Meta-analysis of the published literature. *JAMA* 1994; 271 (9): 698-702.

Grange JM. Complications of bacille Calmette-Guerin (BCG) vaccination and immunotherapy and their management. *Comm Dis Pub Hlth* 1998; 1 (2): 84-8.

The Role of BCG Vaccine in the Prevention and Control of Tuberculosis in the United States. *MWR*: April 26, 1996 / Vol. 44 / No. RR-4. US Department of Health and Human Services.

The Australian Immunisation Handbook 7th Edition: National Health & Medical Research Council.